

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Факультет педагогіки та психології

Кафедра історії

Проректор із науково-педагогічної роботи
О.А. Кузнецова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма «Історія та археологія»

2020–2021 навчальний рік

Розробник: доктор історичних наук, доцент кафедри історії Нефьодов Д. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри (Рижева Н. О.)

«26» серпня 2020 р.

Анотація

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Новітня історія України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 032 Історія та археологія за освітньо-професійною програмою «Історія та археологія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: історичний розвиток української нації у новітню добу.

Міждисциплінарні зв'язки: нова історія України, нова та новітня історія країн Європи та Америки, історія культури України.

Мета дисципліни – розкрити закономірності та особливості розвитку історичного процесу в Україні в період новітньої історії, особливості політико-адміністративного статусу українських земель у складі різних держав, в добу незалежності, суперечливість економічного, політичного та культурного життя українського народу в період з 1917 р. по 2020 р., історіографічну традицію розгляду ключових проблем курсу, надати студентам уявлення про основні закономірності навчання історії та теоретичні засади історичної дидактики, сформувані вміння, які будуть використані у практиці навчання та виховання школярів на уроках історії.

Ключові слова: голодомор, друга світова війна, індустріалізація, модернізація, незалежність, українська революція, УРСР

Abstract

The program of study of the normative educational discipline "Modern History of Ukraine" is made according to the educational-professional program of preparation of bachelors of specialty 032 History and Archeology according to the educational and professional program "History and Archeology".

The subject of study of the discipline is: the historical development of the Ukrainian nation in modern times.

Interdisciplinary connections: new history of Ukraine, new and modern history of Europe and America, history of Ukrainian culture.

The purpose of the discipline – to reveal the patterns and features of the historical process in Ukraine in modern history, the political and administrative status of Ukrainian lands in different states, the era of independence, the contradictions of economic, political and cultural life of the Ukrainian people in the period from 1917 to 2012 g., historiographical tradition of consideration of key issues of the course, to give students an idea of the basic laws of history teaching and theoretical foundations of historical didactics, to form skills that will be used in the practice of teaching and educating students in history lessons.

Key words: Holodomor, World War II, industrialization, modernization, independence, Ukrainian revolution, USSR

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація за обраною темою	Спеціальність 032 Історія та археологія Освітньо-професійна програма Історія та археологія	Семестр
Загальна кількість годин – 240		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 16 аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 10	Ступінь: бакалавра	Лекції
		30 год.
		Практичні, семінарські
		50 год.
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1584		Самостійна робота
		160 год.
		Вид контролю: іспит

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 80 год. – аудиторні заняття, 160 год. – самостійна робота (33,3%/66,6%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета: розкрити закономірності та особливості розвитку історичного процесу в Україні в період новітньої історії, особливості політико-адміністративного статусу українських земель у складі різних держав, в добу незалежності, суперечливість економічного, політичного та культурного життя українського народу в період з 1917 р. по 2020 р., історіографічну традицію розгляду ключових проблем курсу, надати студентам уявлення про основні закономірності навчання історії та теоретичні засади історичної дидактики, сформувані вміння, які будуть використані у практиці навчання та виховання школярів на уроках історії.

Завдання:

– *пізнавальні:* знати важливі вузлові проблеми усіх тем програми, загальні закономірності історичного розвитку; складні та суперечливі явища, процеси в історії суспільно-політичного та культурного життя України в період 1917-2020 рр.; орієнтуватись в історичних джерелах і новітній науковій літературі; мати уяву про особливості становища України на міжнародній арені в період між світовими війнами; розуміти особливості історичного розвитку України на даному етапі.

– *практичні:* синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру; творчо застосовувати набуті знання з новітньої історії України у професійній та повсякденній діяльності; аналізувати події новітньої історії 1917–2019 рр. з позиції національних інтересів і завдань України; формувати власну наукову позицію щодо актуальних політичних проблем новітньої історії; самостійно осмислювати закономірності історичного розвитку.

Передумови для вивчення дисципліни: нова історія України, нова та новітня історія країн Європи та Америки, історія культури України.

Навчальна дисципліна складається з 8-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1 *Здатність запам'ятовувати або відтворювати:* найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом; основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди; наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії; основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, категоріальний апарат з історії та археології; основні принципи і методи історичного пізнання; основні типи і види історичних джерел; необхідний фактичний матеріал для конкретного історичного дослідження; детальні знання про певний історичний період або проблему.

ПРН-2 *Здатність розуміти та інтерпретувати:* основні завдання історичної та археологічної науки; з'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них; класифікувати історичні джерела з метою реалізації конкретних науково-дослідницьких проєктів; інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел (археологічні артефакти, архівні документи, усні свідчення, музейні експонати, періодика, наукові праці тощо); обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів.

ПРН-3 *Здатність використовувати вивчений матеріал в нових ситуаціях:* виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі; оцінювати основні тенденції та особливості історичного розвитку людства у певні історичні періоди; аналізувати відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах; демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі; організовувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України; планувати дослідницькі проєкти з історії, археології, історіографії, джерелознавства, краєзнавства та ін.; застосовувати сучасні методики викладання історії.

ПРН-9 *Визнання та підтримка певних цінностей*: налаштованість на консолідацію суспільства; пояснювати важливість демократичних цінностей, вироблених у процесі історичного розвитку; доводити історичну своєрідність, культурне та етнонаціональне розмаїття України; виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід’ємної складової історії України; співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей; визнавати роль і значення історичної науки та освіти в процесі євроінтеграції України.

ПРН-10 *Засвоєння певної системи цінностей*: дотримуватись концепції міжнаціонального та міжкультурного діалогу в Україні; виявляти спільні й відмінні риси в підходах українських і зарубіжних істориків та археологів; створювати умови для комунікації із представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями**:

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби та вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації.

ЗК-5. Здатність відрізнити суб’єктивні, спонтанні складові суджень від об’єктивних та аргументованих, вміти надавати перевагу останнім.

ЗК-6. Критичність і самокритичність мислення.

ЗК-8. Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст і структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.

ЗК-10. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації.

ЗК-13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК-22. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв’язанню нагальних проблем.

II. Фахові:

ФК-1. Критичне усвідомлення взаємозв’язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності

ФК-2. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах

ФК-4. Здатність спілкуватися державною мовою, рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих у фаховому середовищі

ФК-6. Здатність виявляти та опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти тощо) для реалізації науково-дослідних проектів

ФК-10. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні та соціальні події та явища.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Українська національно-демократична революція (березень 1917 – квітень 1918 рр.).

Тема 2. Падіння Центральної Ради. Українська гетьманська держава (квітень – грудень 1918 р.).

Тема 3. Відновлення УНР. Директорія.

Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка.

- Тема 5.** Боротьба за владу в Україні у другій половині 1919–1921 рр.
- Тема 6.** Культурне та релігійне життя (1917–1921 рр.).
- Тема 7.** Українська СРР в період нової економічної політики (1921–1928 рр.).
- Тема 8.** Радянська модернізація України (1928–1938 рр.).
- Тема 9.** Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр.
- Тема 10.** Українські землі на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 – червень 1941 рр.). Окупація України.
- Тема 11.** Вигнання німецьких окупантів з території України.
- Тема 12.** Рух Опору на території України.
- Тема 13.** Українці – учасники Другої світової війни.
- Тема 14.** Відбудова і подальший розвиток промисловості України.
- Тема 15.** Становище в сільському господарстві в повоєнний період. Голод 1946–1947 рр.
- Тема 16.** Культурне життя в повоєнні роки.
- Тема 17.** Соціально-економічний розвиток у 1956–1964 рр.
- Тема 18.** Шістдесятники. Опозиційний рух.
- Тема 19.** Духовне життя суспільства.
- Тема 20.** Наростання кризи в суспільно-політичному житті.
- Тема 21.** Поглиблення соціально-економічної кризи.
- Тема 22.** Культурне життя доби «застою».
- Тема 23.** Шлях України до Незалежності.
- Тема 24.** Національно-державне відродження українського народу.
- Тема 25.** Революція гідності.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Українська національно-демократична революція

Тема 1. Українська національно-демократична революція (березень 1917 – квітень 1918 рр.).

Вступ до курсу. Українська революція 1917-1921 рр.: історіографія проблеми. Події Лютневої революції в Росії і Україна. Утворення Центральної Ради. Внутрішня та зовнішня політика ЦР. Універсали, їх зміст, умови проголошення та історичне значення. Прихід до влади більшовиків та їх наступ на українські землі. Захоплення влади в Києві. Перша спроба радянської України. Підписання Брестського мирного договору. Вступ німецько-австрійських військ в Україну. Окупаційний режим.

Тема 2. Падіння Центральної Ради. Українська гетьманська держава (квітень – грудень 1918 р.).

Конфлікт між УНР та німецькою адміністрацією. Гетьманський переворот. Внутрішня та зовнішня політика гетьманату. Утворення Директорії. Військові дії на території УНР. Утворення Директорії та відновлення УНР. Бій під Мотовилівкою. Відречення П. Скоропадського від влади. Досягнення та прорахунки гетьманського режиму. Оцінка постаті П. Скоропадського у вітчизняній та зарубіжній історичній науці.

Тема 3. Відновлення УНР. Директорія.

Політичний курс Директорії. Вирішення аграрного питання. Проведення Трудового конгресу. С. Петлюра. Діяльність отаманів. Н. Махно. Зовнішньополітичні орієнтири лідерів директорії. Пошук союзників. Наступ більшовиків на Україну та поновлення військових дій. Створення Тимчасового робітничо-селянського уряду України. Проголошення УСРР. Вступ більшовиків до Києва 5 лютого 1919 р. Початок переговорів з Антантою. Відставка В. Винниченка та П. Чехівського. Причини поразки військ Директорії. Антанти на Півдні України (листопад 1918 – квітень 1919 р.). Реорганізація військ Директорії. Отаманщина. Єврейські погроми. Військові дії на Правобережжі, Волині Поділлі навесні 1919 р. Боротьба С. Петлюри з неконтрольованою отаманщиною. Спроба здійснення перевороту генерал-

хоружним В. Оскілко. Боротьба за вплив на населення. Процеси «більшовизації» українського війська. Військові дії армії УНР влітку 1919 р.

Кредит 2. Встановлення більшовицького режиму в Україні

Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка.

Історичні передумови проголошення ЗУНР. Протистояння поляків і українців у Галичині. Створення органів державної влади в Східній Галичині. Утворення УГА. Є.Петрушевич, К.Левицький, Д.Вітовський. «Листопадовий зрив». Підготовка та проголошення Акут Злуки УНР і ЗУНР. Розгортання україно-польського протистояння в краї. Успішні військові операції УГА: «Вовчухівська операція» та «Чортківська офензива». Спроби вирішення військового конфлікту за сприяння послів Антанти. Загострення ситуації навесні 1919 р. Армія Ю.Галлера. Контрнаступ польських військ. Перехід залишків армії УГА за р.Збруч. Причини поразки та історичне значення ЗУНР. Подальша доля уряду та армії. Рішення країн Антанти про 25-річний мандат на управління Східної Галичини Польщі. Особливості національного руху на Буковині та Закарпатті. Приєднання цих територій до Румунії та Чехословаччини.

Тема 5. Боротьба за владу в Україні у другій половині 1919–1921 рр.

Встановлення більшовицького режиму в Україні в першій половині 1919 р. Утворення Тимчасового робітничо-селянського уряду, проголошення першої Конституції УСРР. Х. Раковський. Особливості політики «воєнного комунізму» в Україні. Утворення військово-політичного союзу радянських республік. Процеси націоналізації промисловості, вирішення селянського питання. Введення продовольчої диктатури («продрозкладка»). Антибільшовицький рух, селянські повстання. М.Григор'єв, Н.Махно. Д.Терпило. Становище українських політичних партій. Націонал-комунізм. Наступ Добровольчої армії на територію України. Контрнаступ українських сил. Вступ до Києва білогвардійців та УГА. Наступ на Одесу. «Трикутник смерті». Перший похід армії УНР. Причини поразки національних сил. Особливості денікінського режиму в Україні. Білий терор. Боротьба у білогвардійському підпіллі. Наступ радянських військ восени 1919 р. Відновлення радянської влади на початку 1920 р. в Україні. Утворення ВУЦВК Г.Петровський. Відновлення політики «воєнного комунізму». Українські комуністичні партії: КП(б)У, УКП(б), УКП. С.Петлюра та пошук нових союзників. Початок переговорів з Польщею. Умови Варшавського договору. Початок спільних військових дій армії Ю.Пілухського та УНР. Повалення влади більшовиків у травні 1920 р. Польський режим та ставлення населення до нових союзників. Контрнаступ Червоної армії у червні 1920 р. Успішні військові дії більшовиків. Мирні переговори між Польщею та Росією. Ризький мирний договір та його значення для України. Доля армії УНР. Еміграція С.Петлюри.

Перегрупування політичних сил та укладення союзу між махновцями та більшовиками. Розгром військ армії барона Врангеля в Криму. Штурм Перекопу. Червоний терор в Криму. Припинення регулярних військових дій армії УНР. Другий Зимовий похід його мета та наслідки. Розгром махновського руху. Причини поразки та історичне значення Української революції.

Тема 6. Культурне та релігійне життя (1917–1921 рр.).

Умови розвитку освіти, науки культури в 1917-1921 рр. Негативні та позитивні чинники, що впливали на стан української культури. Активізація культурно-освітнього будівництва. Законодавча діяльність Центральної Ради з цього питання. Відкритті українських шкіл та гімназій, видання українських підручників, відновлення діяльності осередків «Просвіт». Діяльність Генерального секретарства освіти. Процеси українізації вищої школи. Відкриття Педагогічної академії в Києві 7 листопада 1917 р. Активізація мистецького життя. Стосунки УЦР та української церкви. Ідеї автокефальної церкви. Особливості культурного будівництва в період гетьманату. Поглиблення процесів українізації освіти. Відкриття нових університетів. Створення Української Академії Наук. Піднесення мистецького життя в Українській державі. Боротьба за автокефалію Української

православної церкви. Українська наука, освіта, культура за Директорії. Політика більшовиків у галузі культури та їх ставлення до вирішення національного питання в Україні.

Кредит 3. Україна між двома світовими війнами (1921–1938 рр.)

Тема 7. Українська СРР в період нової економічної політики (1921–1928 рр.).

Особливості внутрішнього становища УСРР. Міжнародне становище нової держави та успіхи української дипломатії. Економічна, політична та соціально-політична криза в Україні в 1921 р. Посилення антибільшовицьких виступів. Активізація суспільно-політичного життя в УСРР. Початок формування однопартійної системи. Ідеологічна боротьба в партії. Причини, характер та наслідки голоду 1921-1923 рр. в Україні. Ставлення влади. Причини переходу до непу. Основні заходи непу та його реалізація в Україні. Заміна продрозкладки продподатком. Розвиток кооперативного руху. Створення системи колективних господарств. Поява «непманів». Проведення грошової реформи 1922 р. Госпрозрахунок на підприємствах. Об'єднання підприємств у трести, утворення синдикатів. Пожвавлення торгівлі, створення нових дрібних та середніх підприємств. Реалізація плану ГОЕРЛО. Спорудження нових електростанцій. Наслідки нової економічної політики для України. Особливості державного статусу України на початку 1920-х рр. Воєнний та господарський договори між РСФРР та УСРР. Договірна федерація. Утворення СРСР. Обговорення проектів щодо створення нової держави. План «автономізації» Й.Сталіна, ленінський план, позиція Х.Раковського. I Всесоюзний з'їзд Рад СРСР. Союзний договір 30 грудня 1920 р., головні положення. Другий з'їзд Рад СРСР та прийняття Конституції (1924 р.) Статус та повноваження УСРР в новому державному утворенні. Територіально-адміністративний устрій УСРР. Створення Кримської АСРР. Невдоволення централізаторською політикою РКП(б) в Україні. Наслідки утворення СРСР для українського народу. Політичний курс більшовиків у національному питанні. Розбудова широкої мережі культурно-освітніх закладів. Коренізація. Українізація: напрямки, головні здобутки та прорахунки. Створення умов розвитку національних меншин. Політика ліквідації неписьменності, розбудова державної системи освіти. Діяльність ВУАН. Основні тенденції розвитку науки. Утворення літературно-художніх об'єднань: «Плуг», «Гарт», ВАПЛІТЕ. Літературна дискусія 1920-х рр. М.Хвильовий. Розвиток театру та кіномистецтва, музики, образотворчого мистецтва. «Хвильовизм», «шумськізм», «волобуєвщина». Особливості релігійного життя в Україні в 20-х рр. XX ст. УАПЦ. В.Липківський.

Тема 8. Радянська модернізація України (1928–1938 рр.).

Зміна політичного керівництва СРСР та утвердження тоталітаризму в Україні. Встановлення режиму особистої влади Й.Сталіна. Протириччя непу. Хлібозаготівельна криза 1928-1929 рр. «Сибірський рейд» Й.Сталіна. Боротьба в партії навколо питань про темпи та характер індустріалізації. Перехід до форсованої індустріалізації. Пошук шляхів інтенсифікації виробництва. Розвиток промисловості в УСРР в перші п'ятирічки. Новобудови та реконструкція старих заводів галузей важкої промисловості. Соціалістичні змагання. Стаханівський рух. Промисловість України напередодні Другої світової війни. Колективізація сільського господарства: завдання та методи. Етапи аграрних перетворень більшовиків. Розкуркулення та переселення українців на Далекий Схід, до Сибіру. Експропріація майна заможних та середніх селянських господарств. Розкуркулення. Головні етапи політики суцільної колективізації в Україні. Хлібозаготівлі. Причини, масштаби та наслідки Голодомору 1932-1933 рр. в Україні. Ставлення радянської влади до трагедії. Історіографія питання. Наукові дискусії навколо проблеми. Історико-політичний вимір трагедії. Особливості громадсько-політичного життя в УРСР в 30-х рр. XX ст. Зміни у складі населення. Конституція УРСР 1937 р. Політика масових репресій: цілі, методи, етапи. Найбільші судові процеси в Україні. Розвиток культури в 1930-х рр. Політика влади щодо релігії.

Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр.

Особливості політичного, соціально-економічного та культурного становища українських земель у складі Польщі. Польща «А» і Польща «Б». Політика осадництва.

«Пацифікація». Політичні партії та організації : УНДО, УКПЗУ, УВО, ОУН. Є.Коновалець. Д.Донцов, С.Бандера. Приєднання Північної Буковини та Бессарабії до Румунії. Особливості соціально-економічного розвитку цих земель. Причини, хід та наслідки Татрбунарського повстання. Діяльність політичних партій: КПБ, УНП, «Визволення», націоналістичний рух. Юридичне закріплення Закарпаття за Чехословаччиною. Особливості економічного становища краю. Українофільство (Українське національне об'єднання, ХНП), русинство, русофільство (общество им.О.Духновича), комуністи. Українські громадські організації. Український вільний університет. Українська господарська академія. Політичні передумови створення та проголошення Карпатської України. А.Волошин. Утворення нового уряду. Проголошення самостійності Карпатської України. Окупація території Закарпаття угорськими військами.

Кредит 4. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Тема 10. Українські землі на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 – червень 1941 рр.). Окупація України.

Українське питання у передвоєнній міжнародній політиці. Радянсько-німецький альянс: договір про ненапад, договір про дружбу і кордон. Проблема Північної Буковини та Бессарабії. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії на територію Західної України. Територіальні вимоги радянського керівництва до Румунії. Включення основної частини західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянізація. Масові репресії. Опір утвердженню комуністичного режиму на Західній Україні. Україна в планах Німеччини. Початок Великої Вітчизняної війни. Прикордонні бої. Втрати Червоної Армії. Причини перших поразок. Оборона Києва, Одеси і Севастополя. Нацистська окупація. Розчленування України. Фашистський геноцид. Встановлення фашистського окупаційного режиму та народний опір йому. Реалізація плану «Ост» на території України. Колабораціонізм в роки війни.

Тема 11. Вигнання німецьких окупантів з території України.

Звільнення території України Радянською Армією від загарбників. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини. Передумови для наступу Радянської Армії. Вигнання фашистів з Лівобережжя України. Чернігівсько-Прип'ятська операція. Бої за звільнення Донбасу. Битва за Дніпро. Наступ на Київ. Житомирсько-Бердичівська операція радянських військ. Кіровоградська операція. Корсунь-Шевченківська битва. Завершення вигнання фашистських загарбників з території України.

Тема 12. Рух Опору на території України.

Рух Опору. Організація радянського партизанського і підпільного руху. Створення Українського штабу партизанського руху. Т. Строкач. Боротьба партизанських з'єднань: С. Ковпак, О. Сабуров, О. Федоров. Діяльність підпільних організацій і груп. «Молода гвардія». «Партизанська іскра». Діяльність ОУН. Акт відновлення Української держави та його наслідки. Створення Української Повстанської Армії.

Тема 13. Українці – учасники Другої світової війни.

Українці серед Героїв Радянського Союзу. Тричі Герой Радянського Союзу І. Кожедуб. Командуючі фронтами – українці за походженням – Й. Апанасенко, М. Кирпонос, С. Тимошенко, А. Єременко, І. Черняхівський, Р. Малиновський. Внесок українців в створення матеріально-технічної бази перемоги над Німеччиною. Втрати у війні.

Кредит 5. Україна в роки повоєнної відбудови

Тема 14. Відбудова і подальший розвиток промисловості України.

Повоєнна відбудова. 4-та та 5-та п'ятирічки. Відбудова Донбасу, ДніпроГЕСу, «Запоріжсталі», «Азовсталі», індустріалізація західноукраїнського регіону. Екстенсивний характер відбудови.

Тема 15. Становище в сільському господарстві в повоєнний період. Голод 1946–1947 рр.

Соціально-економічне становище сільського господарства в Україні після закінчення війни. Експорт зерна на Захід, дотування українським хлібом нових соціалістичних сателітів, фінансування відбудови промисловості, ВПК, ядерних та зовнішньополітичних програм за рахунок матеріальних та людських ресурсів села. Голод 1946–1947 рр. Проведення управлінської реформи по укрупненню колгоспів. Реформи уряду в сільському господарстві 1953 р. Ліквідація системи заготівель і введення схеми закупівлі продовольства у колгоспів.

Тема 16. Культурне життя в повоснні роки.

Розвиток освіти. Зміцнення матеріальної бази навчальних закладів. Відновлення роботи університетів. Діяльність наукових установ. АН УРСР. Збільшення кількості закладів культури. П. Тичина. В. Сосюра. УВАН. НТШ. В. Кубійович. І. Багряний. Розгром УГКЦ. Погром української літератури та історичної науки.

Кредит 6. Україна в умовах «десталінізації» (1956–1964 рр.)

Тема 17. Соціально-економічний розвиток у 1956–1964 рр.

Лібералізація суспільно-політичного життя. Угорська криза. Зовнішньоекономічні зв'язки. XX з'їзд КПРС. Доповідь «Про культ особи та його наслідки». Реформи в галузі економічного управління. Подальша гонка озброєнь. Розвиток ВПК. Створення раднаргоспів. Металургія. Машинобудування. Харчова та легка промисловості. «Кукурудзяна епопея». Укрупнення колгоспів. МТС. «Пенсійна революція». Покращення становища робітників. Нова економічна реформа. О. Ліберман. Децентралізація управління промисловістю.

Тема 18. Шістдесятники. Опозиційний рух.

Хрущовська «відлига». І. Драч. Л. Костенко. В. Симоненко. О. Апанович. М. Брайчевський. М. Логвин. І. Дзюба. Є. Сверстюк. І. Світличний. Українська робітничо-селянська спілка. Л. Лук'яненко.

Тема 19. Духовне життя суспільства.

Перехід на обов'язкову десятирічну освіту. Політехнізація освіти. Русифікація. В. Сухомлинський. АН УРСР. О. Палладін. Б. Патон. І. Курчатів. М. Амосов. О. Довженко. М. Бажан. М. Рильський. О. Гончар. «Самвидав». Лібералізація культурного життя.

Кредит 7. Україна в період наростання системної кризи радянського ладу (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)

Тема 20. Наростання кризи в суспільно-політичному житті.

Подальший розвиток «гонки озброєнь». «Празька весна» та її вплив на самосвідомість українців. Політика «розрядки». Війна в Афганістані. П. Шелест. В. Щербицький. Посилення русифікації. Конституція 1977 р. В. Чорновол. І. Дзюба. «Інтернаціоналізм чи русифікація». Українська Гельсінська група.

Тема 21. Поглиблення соціально-економічної кризи.

Ліквідація раднаргоспів. Відновлення галузевої системи управління промисловістю. Продовольча програма. Науково-технічна революція. Електрифікація та механізація сільського господарства. Техногенна катастрофі на Чорнобильській АЕС. Зростання чисельності робітничого класу. Житлове будівництво. Наростання системної кризи.

Тема 22. Культурне життя доби «застою».

Перехід до загальної середньої освіти. Стрімке наростання русифікації. АН УРСР. Соціалістичний реалізм у літературі та мистецтві.

Кредит 8. Україна в сучасну добу (1986–2020 рр.)

Тема 23. Шлях України до Незалежності.

Початок процесу перебудови. Крах командної економіки. Піднесення національно-визвольного руху. Початок політичної структуризації суспільства. Суверенізація УРСР. Народження Незалежної України.

Тема 24. Національно-державне відродження українського народу.

Основні риси конституційного процесу. Конституція 1996 р. Трансформація політичної системи України. Інститут президентства. Верховна Рада України. Система органів

виконавчої влади. Судова система. Конституційна реформа 2004 р. Вплив демократизації політичної системи на політичну боротьбу в Україні у 2004–2008 рр. Економічні проблеми перших років незалежності (диспропорції у промисловості, розрив господарських зв'язків, роздержавлення, конверсія). Приватизація: шлях до ефективного управління чи пограбування власного народу? Формування фінансово-промислових груп. Фінансова політика України. Сільське господарство та проблема власності на землю. Особливості розвитку регіонів. Проблеми та перспективи переходу до інформаційного суспільства. Світова економічна криза 2008 р. і Україна. Добробут українських громадян. Формування нових суспільних верств. Пенсійна реформа. Демографічна криза. Стан медичного забезпечення. Наука та освіта. Свобода слова. Національна ідея та регіональний патріотизм. Історична пам'ять суспільства. Основні цінності українців. Відродження релігійного життя. Зовнішня політика України. Цивілізаційна самоідентифікація населення. Стратегічне партнерство з Російською Федерацією. Євроінтеграція. Взаємовідносини із США. Проблема «Україна–НАТО»: позиція влади та суспільства. Участь у міжнародних організаціях (ООН, Рада Європи, ОБСЄ, СНД). Миротворча діяльність. Україна напередодні президентських виборів 2004 року. Вибори президента. Боротьба між кандидатурами. Події «Помаранчевої революції». Президентство В. Ющенка. Політична та економічна криза. Вибори 2010 року. Президентство В. Януковича. Парламентські вибори 2012 року. Досягнення та труднощі нової влади. Міжнародна політика. Розвиток культури України на початку ХХІ ст. Освіта. Наука і техніка. Українська література. Театр. Музика. Образотворче мистецтво і література. Досягнення спорту.

Тема 25. Революція гідності та війна на Сході України.

Політика уряду М. Азарова. Підготовка та економічна складова Угоди з ЄС. Законодавче забезпечення Угоди з ЄС. Зрив підписання Асоціації з ЄС. Подальша протидія Уряду курсу на Євроінтеграцію. Євромайдан. Характер та учасники протистояння. Позиція церкви. Мирна фаза протистояння. «Гаряча» фаза протистояння. Повалення режиму В. Януковича. Реакція у світі. Геополітичні наслідки. Трансформація політичної системи України. Революція гідності у мистецтві. Захоплення Криму Росією. Війна на сході України.

3. Структура навчальної дисципліни Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Українська національно-демократична революція						
Тема 1. Українська національно-демократична революція (березень 1917 – квітень 1918 рр.)	10	2	2			6
Тема 2. Падіння Центральної Ради. Українська гетьманська держава (квітень – грудень 1918 р.)	10	1	2			7
Тема 3. Відновлення УНР. Директорія	10	1	2			7
Усього:	30	4	6			20
Кредит 2. Встановлення більшовицького режиму в Україні						
Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка	10	1	2			7
Тема 5. Боротьба за владу в Україні у другій половині 1919–1921 рр.	10	1	2			7
Тема 6. Культурне та релігійне життя (1917–1921 рр.)	10		2			8
Усього:	30	2	6			22
Кредит 3. Україна між двома світовими війнами (1921–1938 рр.)						
Тема 7. Українська СРР в період нової економічної політики (1921–1928 рр.)	10	2	2			6

Тема 8. Радянська модернізація України (1928–1938 рр.)	10	1	2			7
Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр.	10	1	2			7
Усього:	30	4	6			20
Кредит 4. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)						
Тема 10. Українські землі на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 – червень 1941 рр.). Окупація України	8	2	2			4
Тема 11. Вигнання німецьких окупантів з території України	8	2	2			4
Тема 12. Рух Опору на території України	8	1	2			5
Тема 13. Українці – учасники Другої світової війни	6	1	2			3
Усього	30	6	8			16
Кредит 5. Україна в роки повоєнної відбудови						
Тема 14. Відбудова і подальший розвиток промисловості України	10	2	2			6
Тема 15. Становище в сільському господарстві в повоєнний період. Голод 1946–1947 рр.	10	1	2			7
Тема 16. Культурне життя в повоєнні роки	10	1	2			7
Усього	30	4	6			20
Кредит 6. Україна в умовах «десталінізації» (1956–1964 рр.)						
Тема 17. Соціально-економічний розвиток у 1956–1964 рр.	10	1	2			7
Тема 18. Шістдесятники. Опозиційний рух	10	2	2			6
Тема 19. Духовне життя суспільства	10	1	2			7
Усього	30	4	6			20
Кредит 7. Україна в період наростання системної кризи радянського ладу (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)						
Тема 20. Наростання кризи в суспільно-політичному житті	10	2	2			6
Тема 21. Поглиблення соціально-економічної кризи	10	1	2			7
Тема 22. Культурне життя доби «застою»	10		2			8
Усього	30	3	6			21
Кредит 8. Україна в сучасну добу (1986–2020 рр.)						
Тема 23. Шлях України до Незалежності	10		2			8
Тема 24. Національно-державне відродження українського народу	10	1	2			7
Тема 25. Революція гідності та війна на Сході України	10	2	2			6
Усього	30	3	6			21
Разом за курс	240	30	50			160

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Українська національно-демократична революція		
1.	Тема 1. Українська національно-демократична революція (березень 1917 – квітень 1918 рр.)	2
2.	Тема 2. Падіння Центральної Ради. Українська гетьманська держава	1

	(квітень – грудень 1918 р.)	
3.	Тема 3. Відновлення УНР. Директорія	1
Кредит 2. Встановлення більшовицького режиму в Україні		
4.	Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка	1
5.	Тема 5. Боротьба за владу в Україні у другій половині 1919–1921 рр.	1
6.	Тема 6. Культурне та релігійне життя (1917–1921 рр.)	
Кредит 3. Україна між двома світовими війнами (1921–1938 рр.)		
7.	Тема 7. Українська СРР в період нової економічної політики (1921–1928 рр.)	2
8.	Тема 8. Радянська модернізація України (1928–1938 рр.)	1
9.	Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр.	1
Кредит 4. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)		
10.	Тема 10. Українські землі на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 – червень 1941 рр.). Окупація України	2
11.	Тема 11. Вигнання німецьких окупантів з території України	2
12.	Тема 12. Рух Опору на території України	1
13.	Тема 13. Українці – учасники Другої світової війни	1
Кредит 5. Україна в роки повоєнної відбудови		
14.	Тема 14. Відбудова і подальший розвиток промисловості України	2
15.	Тема 15. Становище в сільському господарстві в повоєнний період. Голод 1946–1947 рр.	1
16.	Тема 16. Культурне життя в повоєнні роки	1
Кредит 6. Україна в умовах «десталінізації» (1956–1964 рр.)		
17.	Тема 17. Соціально-економічний розвиток у 1956–1964 рр.	1
18.	Тема 18. Шістдесятники. Опозиційний рух	2
19.	Тема 19. Духовне життя суспільства	1
Кредит 7. Україна в період наростання системної кризи радянського ладу (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)		
20.	Тема 20. Наростання кризи в суспільно-політичному житті	2
21.	Тема 21. Поглиблення соціально-економічної кризи	1
22.	Тема 22. Культурне життя доби «застою»	
Кредит 8. Україна в сучасну добу (1986–2020 рр.)		
23.	Тема 23. Шлях України до Незалежності	
24.	Тема 24. Національно-державне відродження українського народу	1
25.	Тема 25. Революція гідності та війна на Сході України	2
Усього:		30

5. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Українська національно-демократична революція		
1.	Тема 1. Українська національно-демократична революція (березень 1917 – квітень 1918 рр.)	2
2.	Тема 2. Падіння Центральної Ради. Українська гетьманська держава (квітень – грудень 1918 р.)	2
3.	Тема 3. Відновлення УНР. Директорія	2
Кредит 2. Встановлення більшовицького режиму в Україні		
4.	Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка	2
5.	Тема 5. Боротьба за владу в Україні у другій половині 1919–1921 рр.	2

6.	Тема 6. Культурне та релігійне життя (1917–1921 рр.)	2
Кредит 3. Україна між двома світовими війнами (1921–1938 рр.)		
7.	Тема 7. Українська СРР в період нової економічної політики (1921–1928 рр.)	2
8.	Тема 8. Радянська модернізація України (1928–1938 рр.)	2
9.	Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр.	2
Кредит 4. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)		
10.	Тема 10. Українські землі на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 – червень 1941 рр.). Окупація України	2
11.	Тема 11. Вигнання німецьких окупантів з території України	2
12.	Тема 12. Рух Опору на території України	2
13.	Тема 13. Українці – учасники Другої світової війни	2
Кредит 5. Україна в роки повоєнної відбудови		
14.	Тема 14. Відбудова і подальший розвиток промисловості України	2
15.	Тема 15. Становище в сільському господарстві в повоєнний період. Голод 1946–1947 рр.	2
16.	Тема 16. Культурне життя в повоєнні роки	2
Кредит 6. Україна в умовах «десталінізації» (1956–1964 рр.)		
17.	Тема 17. Соціально-економічний розвиток у 1956–1964 рр.	2
18.	Тема 18. Шістдесятники. Опозиційний рух	2
19.	Тема 19. Духовне життя суспільства	2
Кредит 7. Україна в період наростання системної кризи радянського ладу (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)		
20.	Тема 20. Наростання кризи в суспільно-політичному житті	2
21.	Тема 21. Поглиблення соціально-економічної кризи	2
22.	Тема 22. Культурне життя доби «застою»	2
Кредит 8. Україна в сучасну добу (1986–2020 рр.)		
23.	Тема 23. Шлях України до Незалежності	2
24.	Тема 24. Національно-державне відродження українського народу	2
25.	Тема 25. Революція гідності та війна на Сході України	2
Усього:		50

6. Лабораторні заняття

Робочим планом не передбачено

7. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Українська національно-демократична революція		
1.	Тема 1. Українська національно-демократична революція (березень 1917 – квітень 1918 рр.)	6
2.	Тема 2. Падіння Центральної Ради. Українська гетьманська держава (квітень – грудень 1918 р.)	7
3.	Тема 3. Відновлення УНР. Директорія	7
Кредит 2. Встановлення більшовицького режиму в Україні		
4.	Тема 4. Західноукраїнська Народна Республіка	7
5.	Тема 5. Боротьба за владу в Україні у другій половині 1919–1921 рр.	7
6.	Тема 6. Культурне та релігійне життя (1917–1921 рр.)	8
Кредит 3. Україна між двома світовими війнами (1921–1938 рр.)		

7.	Тема 7. Українська СРР в період нової економічної політики (1921–1928 рр.)	6
8.	Тема 8. Радянська модернізація України (1928–1938 рр.)	7
9.	Тема 9. Західноукраїнські землі в 1920–1930-х рр.	7
Кредит 4. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)		
10.	Тема 10. Українські землі на початковому етапі Другої світової війни (вересень 1939 – червень 1941 рр.). Окупація України	4
11.	Тема 11. Вигнання німецьких окупантів з території України	4
12.	Тема 12. Рух Опору на території України	5
13.	Тема 13. Українці – учасники Другої світової війни	3
Кредит 5. Україна в роки повоєнної відбудови		
14.	Тема 14. Відбудова і подальший розвиток промисловості України	6
15.	Тема 15. Становище в сільському господарстві в повоєнний період. Голод 1946–1947 рр.	7
16.	Тема 16. Культурне життя в повоєнні роки	7
Кредит 6. Україна в умовах «десталінізації» (1956–1964 рр.)		
17.	Тема 17. Соціально-економічний розвиток у 1956–1964 рр.	7
18.	Тема 18. Шістдесятники. Опозиційний рух	6
19.	Тема 19. Духовне життя суспільства	7
Кредит 7. Україна в період наростання системної кризи радянського ладу (друга половина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)		
20.	Тема 20. Наростання кризи в суспільно-політичному житті	6
21.	Тема 21. Поглиблення соціально-економічної кризи	7
22.	Тема 22. Культурне життя доби «застою»	8
Кредит 8. Україна в сучасну добу (1986–2020 рр.)		
23.	Тема 23. Шлях України до Незалежності	8
24.	Тема 24. Національно-державне відродження українського народу	7
25.	Тема 25. Революція гідності та війна на Сході України	6
Усього:		160

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

1. Утворення Центральної Ради. Внутрішня та зовнішня політика ЦР.
2. Універсали, їх зміст, умови проголошення та історичне значення.
3. Гетьманський переворот. Внутрішня та зовнішня політика гетьманату.
4. Утворення Директорії. Військові дії на території УНР. Утворення Директорії та відновлення УНР. Політичний курс Директорії.
5. Діяльність отаманів. Н. Махно. Причини поразки військ Директорії. Отаманщина.
6. Історичні передумови проголошення ЗУНР. Протистояння поляків і українців у Галичині. Створення органів державної влади в Східній Галичині. Утворення УГА.
7. Особливості національного руху на Буковині та Закарпатті. Приєднання цих територій до Румунії та Чехословаччини.
8. Встановлення більшовицького режиму в Україні в першій половині 1919 р. Утворення Тимчасового робітничо-селянського уряду, проголошення першої Конституції УСРР. Х. Раковський.
9. Особливості політики «воєнного комунізму» в Україні. Утворення військово-політичного союзу радянських республік.
10. Антибільшовицький рух, селянські повстання. М.Григор'єв, Н.Махно.
11. Становище українських політичних партій. Націонал-комунізм.
12. Перший похід армії УНР. Причини поразки національних сил.

13. С. Петлюра та пошук нових союзників. Початок переговорів з Польщею. Умови Варшавського договору.
14. Ризький мирний договір та його значення для України. Доля армії УНР. Еміграція С.Петлюри.
15. Припинення регулярних військових дій армії УНР. Другий Зимовий похід його мета та наслідки. Розгром махновського руху.
16. Причини поразки та історичне значення Української революції.
17. Умови розвитку освіти, науки культури в 1917-1921 рр.
18. Причини, характер та наслідки голоду 1921-1923 рр. в Україні.
19. Утворення СРСР. Обговорення проектів щодо створення нової держави. План «автономізації» Й.Сталіна, ленінський план, позиція Х. Раковського.
20. Українізація: напрямки, головні здобутки та прорахунки. Створення умов розвитку національних меншин.
21. Політика ліквідації неписьменності, розбудова державної системи освіти. Діяльність ВУАН. Основні тенденції розвитку науки. Утворення літературно-художніх об'єднань: «Плуг», «Гарт», ВАПЛІТЕ. Літературна дискусія 1920-х рр. М.Хвильовий. Розвиток театру та кіномистецтва, музики, образотворчого мистецтва. «Хвильовизм», «шумськізм», «волобуєвщина». Особливості релігійного життя в Україні в 20-х рр. ХХ ст. УАПЦ. В. Липківський.
22. Зміна політичного керівництва СРСР та утвердження тоталітаризму в Україні. Встановлення режиму особистої влади Й. Сталіна.
23. Протиріччя непу.
24. Перехід до форсованої індустріалізації. Пошук шляхів інтенсифікації виробництва. Розвиток промисловості в УСРР в перші п'ятирічки. Новобудови та реконструкція старих заводів галузей важкої промисловості. Соціалістичні змагання. Стаханівський рух. Промисловість України напередодні Другої світової війни.
25. Колективізація сільського господарства: завдання та методи. Етапи аграрних перетворень більшовиків. Розкуркулення та переселення українців на Далекий Схід, до Сибіру. Експропріація майна заможних та середніх селянських господарств. Розкуркулення
26. Головні етапи політики суцільної колективізації в Україні.
27. Причини, масштаби та наслідки Голодомору 1932-1933 рр. в Україні. Ставлення радянської влади до трагедії.
28. Особливості політичного, соціально-економічного та культурного становища українських земель у складі Польщі.
29. Політичні партії та організації: УНДО, УКПЗУ, УВО, ОУН. Є. Коновалець. Д. Донцов, С. Бандера.
30. Політичні передумови створення та проголошення Карпатської України. А.Волошин. Утворення нового уряду. Проголошення самостійності Карпатської України. Окупація території Закарпаття угорськими військами.
31. Українське питання у передвоєнній міжнародній політиці.
32. Радянсько-німецький альянс: договір про ненапад, договір про дружбу і кордон.
33. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної Армії на територію Західної України.
34. Включення основної частини західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянська організація. Масові репресії. Опір утвердженню комуністичного режиму на Західній Україні.
35. Україна в планах Німеччини. Початок німецько-радянської війни. Прикордонні бої.
36. Втрати Червоної Армії. Причини перших поразок.
37. Оборона Києва, Одеси і Севастополя.
38. Встановлення окупаційного режиму. Реалізація плану «Ост» на території України. Колабораціонізм в роки війни.

39. Рух Опору. Організація радянського партизанського і підпільного руху. Створення Українського штабу партизанського руху. Т. Строкач.
40. Боротьба партизанських з'єднань: С. Ковпак, О. Сабуров, О. Федоров.
41. Діяльність підпільних організацій і груп. «Молода гвардія». «Партизанська іскра».
42. Діяльність ОУН. Акт відновлення Української держави та його наслідки. Створення Української Повстанської Армії.
43. Вигнання німецьких окупантів та їх союзників з території України. Передумови для наступу Червоної армії.
44. Вигнання німців з Лівобережжя України. Чернігівсько-Прип'ятська операція.
45. Бої за звільнення Донбасу. Битва за Дніпро. Наступ на Київ.
46. Житомирсько-Бердичівська операція радянських військ. Кіровоградська операція. Звільнення Миколаєва.
47. Корсунь-Шевченківська битва.
48. Завершення вигнання фашистських загарбників з території України.
49. Українці серед Героїв Радянського Союзу. Тричі Герой Радянського Союзу І. Кожедуб.
50. Командуючі фронтами – українці за походженням – Й. Апанасенко, М. Кирпонос, С. Тимошенко, А. Єременко, І. Черняхівський, Р. Малиновський.
51. Внесок України в створення матеріально-технічної бази перемоги над Німеччиною. Втрати у війні.
52. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.
53. Територіальні зміни в Україні після Другої світової війни
54. Україна на міжнародній арені після Другої світової війни
55. Ліквідація руху Опору в західноукраїнському регіоні після Другої світової війни
56. Особливості відбудови промисловості України в перше повоєнне десятиріччя
57. Становище в сільському господарстві в повоєнний період. Голод 1946–1947 рр.
58. Радянізація Західної України в повоєнні роки (1945–1953 рр.)
59. Культурне життя в повоєнні роки.
60. Україна в умовах десталінізації (1953–1964 рр.)
61. Соціально-економічний розвиток України в 60-80-х рр.
62. Рух дисидентів в Україні.
63. Розвиток економіки, управління та соціальної сфери в другій половині 1960-х – першій половині 1980-х рр. Основні чинники кризових явищ в цих галузях.
64. Закономірності еволюційної деградації та вичерпаності радянської соціалістичної системи в 1970–1980-х рр.
65. Причини політики «перебудови», її основні вектори розвитку та результати у спільно-політичному житті.
66. Зміни в соціально-економічній сфері та крах радянської економіки.
67. Основні причини розвалу СРСР та здобуття Україною незалежності.
68. Основні риси конституційного процесу. Конституція 1996 р.
69. Трансформація політичної системи України. Інститут президентства.
70. Економічні проблеми перших років незалежності (диспропорції у промисловості, розрив господарських зв'язків, роздержавлення, конверсія).
71. Сільське господарство та проблема власності на землю.
72. Проблеми та перспективи переходу до інформаційного суспільства.
73. Світова економічна криза 2008 р. і Україна.
74. Добробут українських громадян. Формування нових суспільних верств.
75. Пенсійна реформа. Демографічна криза.
76. Стан медичного забезпечення в сучасній Україні.
77. Свобода слова в сучасній Україні.
78. Національна ідея та регіональний патріотизм. Історична пам'ять суспільства.
79. Основні цінності українців. Відродження релігійного життя.

80. Зовнішня політика України. Цивілізаційна самоідентифікація населення. Євроінтеграція. Взаємовідносини із США. Участь у міжнародних організаціях (ООН, Рада Європи, ОБСЄ, СНД). Миротворча діяльність.
81. Україна напередодні президентських виборів 2004 року. Вибори президента. Боротьба між кандидатурами.
82. Події «Помаранчевої революції».
83. Президентство В. Ющенко. Політична та економічна криза.
84. Президентство В. Януковича.
85. Парламентські вибори 2012 року. Досягнення та труднощі нової влади. Міжнародна політика.
86. Політична криза кінця 2013 – початку 2014 р. Протистояння в Києві.
87. Євромайдан.
88. Анексія Кримського півострова.
89. Сепаратизм в південно-східних областях України. АТО.
90. Розвиток культури України на початку ХХІ ст.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 8 кредитів. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, уміння самостійно опрацьовувати тексти, написання і захист реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на студентів на семінарських заняттях

Враховується:

1. рівень осмислення навчального матеріалу;
2. рівень сформованості аналітичних умінь і концептуальних підходів;
3. повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
4. використання додаткової літератури;
5. порівняння, зв'язок із практикою, висновки.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» – 5	Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.
«Добре» – 4	Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.
«Задовільно» – 3	Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.
«Незадовільно» – 2	Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 400 до 800 балів (за 8 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 8 крд.

																									КР	Накопичувальні бали/сума
25	50	25	25	50	25	25	50	25	15	15	10	10	50	25	25	50	25	25	20	15	15	15	15	20	150	800/100
t1	t2	t3	t4	t5	t6	t7	t8	t9	t10	t11	t12	t13	t14	t15	t16	t17	t18	t19	t20	t21	t22	t23	t24	t25		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: індивідуальне, групове і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи, тестовий контроль. Самостійна робота перевіряється шляхом написання реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки).

12. Рекомендована література

Базова

1. Бакалець О.А. Історія України від найдавніших часів до початку ХХІ ст. Навчальний посібник для студентів. Львів, 2010. 573 с.
2. Бойко О.Д. Історія України: Посібник. К., 2007. 688 с.
3. Васюта І.К. Політична історія Західної України (1918-1939 рр.). Львів, 2006. 235 с.
4. Верстюк В.Ф. Історія України: Нове бачення: Навч. посіб. К., 2000. 342 с.
5. Голод 1921-1923 років в Україні. Зб. док. і матер. К., 1993. 487 с.
6. Голодомор 1932-1933 років Злочин влади – трагедія народу: Документи і матеріали. К., 2008. 564 с.
7. Гончарук П.С. Історія України з найдавніших часів до початку ХХ ст. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К., 2009. 528 с.
8. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. К., 1991. 240 с.
9. Губарев В.А. Історія України. Конспект лекцій. Донецьк, 2008. 352 с.
10. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ ст.. Нариси політичної історії. К., 1993. 288 с.
11. Дорошенко Д.І. Нарис історії України. Т.2. К., 1992. 349 с.
12. Історія України. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / під ред. В. Ю. Короля. К., 2008. 496 с.
13. Касьянов Г.В., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (1920-30-і рр.). К., 1991. 341 с.
14. Конквест Р. Жнива скорботи. К., 1993. 384 с.
15. Конституційні акти України 1917–1920. Невідомі Конституції України. К., 1992. 235 с.
16. Коринська З.М. Історія України. Львів, 2011. 451 с.
17. Крип'якевич І. Історія України. Львів, 1992. 520 с.
18. Кульчицький С. В. Україна між двома війнами (1921–1939 рр.) / НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 336 с.
19. Кульчицький С.В. Ціна «великого перелому». К., 1991. 430 с.
20. Рубльов О.С. Українські визвольні змагання 1917–1921 рр. К., 1999. 320 с.
21. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис. К.: Либідь, 1999. 975 с.
22. Україна: політична історія. ХХ – початок ХХІ ст. / Ред кол.: ВМ.Литвин, В.А.Смолій, Ю.А.Левенець. К, 2007. 1028 с.
23. Українська Центральна Рада. Документи і матеріали. У 2-х т. К., 1996–1997.

Допоміжна

1. Верстюк В.Ф. М.С. Грушевський у перший період діяльності Центральної Ради. Український історичний журнал. 1996. №5. С. 37–50.
2. Верстюк В.Ф. Махновщина: селянський повстанський рух на Україні (1918–1921). К., 1991.
3. Верстюк В.Ф. Політична боротьба за владу в Українській Народній Республіці в перші місяці її проголошення. Український історичний журнал. 2008. №1. С. 4–31.
4. Верстюк В.Ф. Роль і місце Центральної Ради в модерній історії України. Український історичний журнал. 1997. № 5. С. 17–25.
5. Верстюк В.Ф. Український національно-визвольний рух (березень – листопад 1917 р.). Український історичний журнал. 2003. № 3. С.63–81.

6. Веселова О. М., Марочко В. І., Мовчан О. М. Голодомори в Україні, 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947: Злочини проти народу. 2-е вид., допов. К. Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2000. 174 с.
7. Веселова О. М., Марочко В. І., Мовчан О. М. Голодомори в Україні: 1921–1923, 1932–1933, 1946–1947. Злочини проти народу / НАН України. Інститут історії України. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 2008. 273 с.
8. Висоцький О. Українські соціал-демократи та есери: досвід перемог та поразок. К, 2004. 247 с.
9. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні: Док. і матеріали / Упоряд. Р.Я. Пиріг. К., 2007.
10. Єфіменко Г.Г. Взаємовідносини Кремля та радянської України (1917–1919 рр.). К., 2008. 230 с.
11. Зарецька Т. документи української історії в фондах польського центрального військового архіву // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Київ: Інститут історії України НАН України, 2003. № 9. С. 352–360.
12. Зарецька Т. Політика радянської влади щодо створення польських національних районів в УСРР // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки. Київ: Інститут історії України НАН України, 2007. № 16. С. 203-219.
13. Історія українського війська. Львів, 1992. 207 с.
14. Корновенко С. В. Аграрне законодавство П. Скоропадського у контексті вітчизняного та європейського досвіду вирішення земельного питання (1918–1921 рр.). Український історичний журнал. 2008. № 4. С. 72–81.
15. Кульчицький В. Українська держава часів Гетьманщини. Український історичний журнал. 1992. № 7–8. С. 60–79.
16. Кульчицький С. В. Голод 1932-1933 рр. в Україні як геноцид: мовою документів, очима свідків / НАН України. Інститут історії України. К.: Наш час, 2008. 239 с.
17. Політична історія України. XX століття: У 6 т. Т. 2. Революції в Україні: політико-державні моделі та реалії (1917–1920) / В.Ф. Верстюк, В.Ф. Солдатенко; НАН України. Ін-т пол. і етнонац. дослідж. К.: Генеза, 2003. 488 с.
18. Проблеми вивчення історії української революції 1917–1921 рр. Випуск 4. К., 2009. 278 с.
19. Проблеми вивчення історії української революції 1917–1921 рр. Випуск 5. К., 2010. 340 с.

13. Інформаційні ресурси

www.history.org.ua – Інститут історії України НАНУ

www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека ім. В. Вернадського

<http://exlibris.org.ua> – українська електронна бібліотека історичної, публіцистичної та художньої літератури (представлені твори провідних українських істориків)